

महाराष्ट्रातील सामाजिक परिवर्तनाचा इतिहास एक चिकित्सक अभ्यास.

डॉ. रविंद्र बाबुराव जाधव

इतिहास विभाग

श्रीमती इंदिरा महादेव बेहरे कला, श्रीमान चंदुलाल सेठ वाणिज्य व श्रीमंती शोभनाताई चंदुलाल सेठ विज्ञान महाविद्यालय, खेड,
रत्नागिरी

ravindrajadhav7751@gmail.com

प्रस्तावना:-

महाराष्ट्र सामाजिक सुधारण्याची प्रयोगशाळा म्हणून ओळख आहे. या महाराष्ट्रात अनेक सामाजिक सुधारक होऊन गेले. त्यांनी महाराष्ट्राला एक तात्त्विक बैठक दिली. स्वतःच्या विचाराने कर्तृत्वाने नवीन महाराष्ट्र घडवला. समाज सुधारकांनी मौलिक योगदान दिले. समाज सुधारकांनी या समाज व्यवस्थेला अंध पथनाकडून प्रगतीकडे नेण्याचे कार्य केले. समाज व्यवस्थेला एक आयाम प्रस्थापित केले. समाज व्यवस्थेत परिवर्तन घडवून आणले. या समाजसुधारकांचा कोणा एका व्यक्तीविरुद्ध संघर्ष नव्हता किंवा कोणा जातीविरुद्ध संघर्ष नव्हता हा संघर्ष होता विचारसरणी, अंधश्रद्धेच्या, चालीरीतीच्या विरुद्ध होता. महिला, शूद्र, आणि अंती शूद्र समाज, दलित समाज यांच्या न्याय हक्कासाठी होते. समाजसुधारकांनी आपलं संपूर्ण आयुष्य समाज सुधारणा साठी दिलं. समाज व्यवस्थेतील त्यांचे अधिकार त्यांना मिळून दिलं समान समाज रचना निर्माण केली.

संदर्भ ग्रंथ:-

- 1) History of Modern India (1757-1947) S.P.Nanda Dominant publishers and Distributors first Edition 2003
- 2) महाराष्ट्र तील लढे आणि लढवय्ये डॉ.माधव पोतदार अनुबंध प्रकाशन पुणे
- 3) भारत का इतिहास प्रागैतिहासिक कालसे आधुनिक काल तक मानिक लाल गुप्त एटलांटिक पब्लिशर्स अँड डिस्ट्रीब्यूटर्स 2003
- 4) आधुनिक भारत आचार्य शं.द. जावडेकर कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन पुणे प्रथमावृत्ती 1938
- 5) उत्तर कोकण दलित मुक्ती चळवळ परिवर्तनाचे संदर्भ 1900-1960 आत्माराम वाळीजेकर डिंपल पब्लिकेशन प्रथमावृत्ती 24 मार्च 2007